

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2025/70

Karar Sayısı : 2025/55

Karar Tarihi : 6/3/2025

R.G. Tarih - Sayı : Tebliğ edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Ankara 73. İş Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 420. maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinin "...*ibra tarihi itibarıyla sözleşmenin sona ermesinden başlayarak en az bir aylık sürenin geçmiş bulunması*,..." bölümünün Anayasa'nın 2., 5., 13., 35., 48. ve 49. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY: İşçi ve işveren ilişkisinden doğan alacak davasında itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKMÜ

Kanun'un itiraz konusu kuralın da yer aldığı 420. maddesi şöyledir:

"V. Ceza koşulu ve ibra

MADDE 420- Hizmet sözleşmelerine sadece işçi aleyhine konulan ceza koşulu geçersizdir.

*İşçinin işverenden alacağına ilişkin ibra sözleşmesinin yazılı olması, **ibra tarihi itibarıyla sözleşmenin sona ermesinden başlayarak en az bir aylık sürenin geçmiş bulunması**, ibra konusu alacağın türünün ve miktarının açıkça belirtilmesi, ödemenin hak tutarına nazaran noksansız ve banka aracılığıyla yapılması şarttır. Bu unsurları taşımayan ibra sözleşmeleri veya ibraname kesin olarak hükümsüzdür.*

Hakkın gerçek tutarda ödendiğini ihtiva etmeyen ibra sözleşmeleri veya ibra beyanını muhtevi diğer ödeme belgeleri, içerdikleri miktarla sınırlı olarak makbuz hükmündedir. Bu hâlde dahi, ödemelerin banka aracılığıyla yapılmış olması zorunludur.

İkinci ve üçüncü fıkra hükümleri, destekten yoksun kalanlar ile işçinin diğer yakınlarının isteyebilecekleri dâhil, hizmet sözleşmesinden doğan bütün tazminat alacaklarına da uygulanır."

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında başvuru kararı ve ekleri, Raportör Mehmet AKTEPE tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu ve itiraz konusu kanun hükmü okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "*Anayasaya aykırılığın mahkemelerce ileri sürülmesi*" başlıklı 40. maddesinde Anayasa Mahkemesine itiraz yoluyla yapılacak başvurularda izlenecek yöntem belirtilmiştir. Söz konusu maddenin (1) numaralı fıkrasında bir davaya bakmakta olan mahkemenin bu davada uygulanacak bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması hâlinde anılan fıkra da sayılan belgeleri dizi listesine bağlayarak Anayasa Mahkemesine göndereceği kurala bağlanmış; anılan fıkranın (a) bendinde "*İptali istenen kuralların Anayasanın hangi*

maddelerine aykırı olduklarını açıklayan gerekçeli başvuru kararının aslı”, (b) bendinde “Başvuru kararına ilişkin tutanağın onaylı örneği” ve (c) bendinde “Dava dilekçesi, iddianame veya davayı açan belgeler ile dosyanın ilgili bölümlerinin onaylı örnekleri” Anayasa Mahkemesine gönderilecek belgeler arasında sayılmıştır. Maddenin (4) numaralı fıkrasında ise açık bir şekilde dayanaktan yoksun veya yöntemine uygun olmayan itiraz başvurularının Anayasa Mahkemesi tarafından esas incelemeye geçilmeksizin gerekçeleriyle reddedileceği hükme bağlanmıştır.

3. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü’nün (İçtüzük) 46. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinde “*Başvuru kararına ilişkin tutanağın onaylı örneği*”, (b) bendinde “*Dava dilekçesi, iddianame veya davayı açan belgeler ile dosyanın ilgili bölümlerinin onaylı örnekleri*” ve (c) bendinde “*Dava dosyasında sunulan belgelerin tarih sırasına göre başlıklar hâlinde sıralandığı dizi pusulası*” Anayasa Mahkemesine sunulacak belgeler arasında sayılmıştır.

4. İçtüzük’ün 49. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde ise Anayasa Mahkemesince yapılan ilk incelemede başvuruda eksiklikler bulunduğu tespit edilmesi hâlinde itiraz yoluna ilişkin işlerde esas incelemeye geçilmeksizin başvurunun reddine karar verileceği belirtilmiştir.

5. Yapılan incelemede itiraz yoluna başvuran Mahkemece gerekçeli başvuru kararının ekinde fiziki olarak gönderilen belgelerin onaylı örnek niteliğinde olmadığı ve bu suretle *dosyanın ilgili bölümlerinin onaylı örneklerine* yer verilmediği anlaşılmıştır. Ayrıca söz konusu belgelerin *tarih sırasına göre başlıklar hâlinde sıralandığı dizi pusulasının* da düzenlenmediği tespit edilmiştir. Bu itibarla başvurunun yöntemine uygun olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

6. Açıklanan nedenlerle 6216 sayılı Kanun’un 40. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendi ile İçtüzük’ün 46. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (b) ve (c) bentlerine aykırı olduğu anlaşılan başvurunun 6216 sayılı Kanun’un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından reddi gerekir.

III. HÜKÜM

11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’nun 420. maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinin “...*ibra tarihi itibarıyla sözleşmenin sona ermesinden başlayarak en az bir aylık sürenin geçmiş bulunması,...*” bölümünün iptaline karar verilmesi talebiyle yapılan itiraz başvurusunun 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından REDDİNE 6/3/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Esas Sayısı : 2025/70
Karar Sayısı : 2025/55

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

Üye
Metin KIRATLI